

Aan: gemeenten en ketenpartners

Datum	13 november 2019	Telefoon	06-1830 7719
Onze referentie	-	E-mail	awitteveen@vrnhn.nl
Uw referentie	-	Bijlage	1
Uw bericht van	-	Onderwerp	Voortgang project

Beste ketenpartner,

Graag informeer ik u over de voortgang van het project 'Aanpak verwarde personen met een veiligheidsrisico' (ook wel 'de 1%-groep' genoemd).

Inventarisatiefase

In het najaar van 2018 is in opdracht van de Stuurgroep personen met verward gedrag van de Veiligheidsregio Noord-Holland Noord gestart met het project 'Aanpak verwarde personen met een veiligheidsrisico'. De doelen daarvan zijn:

- vermindering gevaar en overlast van de doelgroep;
- verbetering leefomstandigheden en perspectief voor de doelgroep;
- vermindering maatschappelijke kosten.

Allereerst zijn de verbeterpunten van de huidige aanpak van de doelgroep in kaart gebracht. Deze staan in het bijgevoegde rapport '*Van fragmentatie naar samenhang*'. Vervolgens is het rapport uitgebreid besproken en is een breed draagvlak voor de beoogde aanpak opgehaald.

Uitvoeringsfase

Onlangs is gestart met de uitvoering van de verbeterpunten, waarbij de focus ligt op de ontwikkeling van een persoonsgerichte aanpak (PGA) en het in kaart brengen en realiseren van noodzakelijke maatwerkvoorzieningen voor de doelgroep.

Opstart PGA

In deze periode gaat een pilot van start, die ten minste tot 1 oktober 2020 duurt. Na een brede uitvraag zijn hiervoor maximaal 45 personen (15 per regio: Kop van NH, BUCHHAL-gemeenten, West-Friesland) geselecteerd, voor wie een PGA wordt ontwikkeld. Kernelementen van die aanpak zijn: een gemeenschappelijke casusanalyse, stevige procesregie, langdurige en intensieve monitoring van de casus (levensloopbenadering) en maatwerk, waarbij alle betrokken ketenpartners nauw samenwerken en een aandeel hebben.

De organisatie van de PGA vindt plaats vanuit het Zorg- en Veiligheidshuis (ZVH). Projectleider Arjen Witteveen is verantwoordelijk voor de voortgang van het totale project 'Aanpak verwarde personen met een veiligheidsrisico' en procesmatige afstemming met de bestuurlijke gremia, opdrachtgevers en ketenpartners. De projectleider is zoveel mogelijk aanwezig bij de PGA-overleggen om de werkwijze mede te ontwikkelen en de voortgang en effecten daarvan te monitoren. De procesregie op casusniveau is belegd bij de procesregisseurs Connie van der Lee (Kop van NH), Floor van Lom (West-Friesland) en Trees de Boer (BUCHHAL-gemeenten).

Vanaf eind september is begonnen met de planning van de overleggen. Vanwege capaciteitsgebrek bij het ZVH lukt het niet om alle 45 casussen tegelijk op te starten. Afgesproken is te beginnen met de casussen die het meest urgent zijn of waarvoor al individuele casus overleggen (ICO's) zijn gepland. Ten aanzien van de PGA-planning is afgestemd met de bestaande regionale aanpakken en overleggen, zoals de maatwerkaanpak in de Kop en het Team Complexe Casuïstiek in Alkmaar. Momenteel zijn er zo'n 15 casussen opgestart.

Werkwijze eerste fase

In de eerste overleggen vullen de deelnemers gezamenlijk het analyseformat (zie bijlage) in. Om de volgende redenen is dit nodig:

- Het analyseformat markeert een gezamenlijke start van het PGA-overleg en maakt kernachtig inzichtelijk op welke leefgebieden de problemen het meest urgent zijn en waarop inzet noodzakelijk, dan wel wenselijk is.
- Per leefgebied kunnen (volgens de MDA++methodiek) SMART-doelen (lange en korte termijn) worden opgesteld, die bij de deelnemers van het overleg (kunnen) worden belegd.
- Voortgang per doel en de effecten van interventies kunnen met het format goed worden gemonitord.
- Alle deelnemers beschikken op hoofdlijnen over dezelfde casusinformatie, waardoor men een zeker historisch besef van de casus heeft en van elkaars inzet en betrokkenheid bij een casus op de hoogte is.

Het is van belang op te merken dat het ingevulde analyseformat omwille van de privacy wordt beheerd door het ZVH. Bij de PGA-overleggen wordt het format plenair geprojecteerd. Afspraken worden na ieder overleg per beveiligde mail aan de deelnemers rondgestuurd.

Naast de gemeenschappelijke analyse maken deelnemers afspraken over de frequentie van het overleg, de aanwezige deelnemers en de specifieke inzet voor een casus.

Onduidelijkheden

Tijdens deze opstartfase is een aantal vragen naar voren gekomen:

- *Kunnen er nog personen worden aangemeld voor de PGA?*
Nee, er heeft een uitgebreide selectie van personen plaatsgevonden. Voor de duur van de pilotperiode staan deze personen vast. Vanwege de privacy zijn de personenlijsten niet breed verspreid. Gemeenten en ketenpartners hebben terug gehoord welke van de door hen aangeleverde personen voor de PGA zijn geselecteerd. Uiteindelijk is het zeker de bedoeling om te komen tot een gestructureerde werkwijze waarbij kan worden op- en afgeschaald naar een PGA.

- *Waarin verschilt de PGA van reguliere ICO's?*
Vooropgesteld wordt dat de ICO's blijven bestaan voor die casussen, die daarom vragen en die **niet** voor de PGA zijn geselecteerd. ICO's worden georganiseerd bij urgente casuïstiek. Ze vinden in een casus veelal één tot enkele malen plaats en richten zich op de-escalatie van het moment. De PGA loopt langer door, waarbij de ketenpartners onder strakke regie van het ZVH op regelmatige basis samenkomen en aan de hand van een gestructureerd plan van aanpak de voortgang van een casus monitoren. Het is de bedoeling om lange termijn oplossingen te realiseren. Daarnaast heeft het eerdere onderzoek uitgewezen dat er verbeterpunten zijn met betrekking tot de huidige ICO-aanpak, die door de PGA moeten worden ondervangen. Hiervoor wordt verwezen naar paragraaf 4.2 van het bijgevoegde rapport.
- *Het gaat nu goed met een casus, die voor de PGA is geselecteerd. Is het nog wel nodig om die aanpak op te starten?*
Ja, dat is absoluut nodig. We zien bij deze complexe casussen wel vaker dat het een periode goed gaat, bijvoorbeeld omdat iemand door de GGZ behandeld wordt. Echter, de ervaring leert dat het ook zomaar weer mis kan gaan met alle gevolgen van dien. De kracht van een langer lopende PGA is dat je gezamenlijk de voortgang en lange termijn doelen monitort, over dezelfde actuele informatie beschikt en elkaar tijdig kunt informeren over signalen dat het weer mis dreigt te gaan. Hierop kan dan direct geanticipeerd worden, zodat escalatie wordt voorkomen.

'Out of the box'

De eerste PGA-overleggen laten zien dat de bevindingen in het rapport '*Van fragmentatie naar samenhang*' nog zeer actueel zijn. Ook zien we dat de aanpak echt **een andere denkwijze** vraagt, één die soms **onorthodox** en **gewaagd** is en **zich minder laat leiden door regels, afspraken en kaders**. Immers, de doelgroep is daar vaak ook weinig aan gelegen. Ter illustratie een paar recente voorbeelden:

- Betrokkene komt na een twee jaar durende opname in een beveiligde kliniek terug naar de regio. Veel dingen zijn nog niet geregeld, waaronder een passende dagbesteding. Met het oog op het risico van een terugval in middelengebruik met alle gevolgen van dien is een dagstructuur zeer belangrijk. De horde die wordt opgeworpen is dat betrokkene eerst een indicatie voor 'de dagbesteding' moet hebben. Voorstel voor een andere denkwijze: er wordt niet gewacht op de indicatiestelling. Betrokkene is direct welkom op de dagbesteding en het indicatiestellingsproces vindt zo spoedig mogelijk plaats.
- Na afloop van een ISD-maatregel is betrokkene teruggekomen in de regio. Ondanks grote inzet is het niet gelukt om aansluitend een passende verblijfsplek te vinden. Betrokkene leeft nu op straat en is psychisch kwetsbaar, wat grote risico's met zich mee brengt. Met veel kunst en vliegwerk is er in de vorm van een leegstaand pand van een zorginstelling een zeer tijdelijke verblijfsplek gevonden. Omdat er afspraken zijn dat die ruimte niet gebruikt zou worden, kan betrokkene er maar een paar dagen blijven, waardoor hij spoedig weer op straat komt te staan. Voorstel voor een andere denkwijze: ondanks dat het niet de afspraak is, is de ruimte beschikbaar totdat er een passende verblijfsplek voor betrokkene is gevonden. Betrokkene is in beeld, escalatie kan tijdig worden voorkomen.

- Betrokkene kreeg een uitnodiging voor een intakegesprek bij een instelling elders in het land. Om ervoor te zorgen dat hij daar zou aankomen, is geprobeerd om vervoer te regelen. In totaal werden zes opties onderzocht, waarbij verschillende ketenpartners telkens andere redenen gaven dat iets niet kon. Voorstel voor een andere denkwijze: betrokken instellingen nemen de gezamenlijke verantwoordelijkheid om zorg te dragen voor vervoer, ook al kan dit volgens de regels misschien niet. Bijvoorbeeld: de Diligence wordt beschikbaar gesteld en een politiefunctionaris of beveiligingsbeamte gaat mee voor de veiligheid.
- Betrokkene heeft bij de GGZ en de reclassering te kennen gegeven geen hulp te willen. GGZ wil daarom het contact afsluiten en de reclassering adviseert de rechtbank om betrokkene geen reclasseringstoezicht op te leggen. Voorstel voor een andere denkwijze: de GGZ sluit het contact niet af en probeert 'outreaching' een lijntje met betrokkene te houden. De reclassering adviseert juist wel een toezicht, zodat er in ieder geval een kader voor een mogelijk hulpverleningstraject is en deze 'interventie' ten minste wordt uitgeprobeerd.
- Betrokkene slaapt in parkeergarages en zorgt voor veel overlast. Hij doet er zijn behoeften en bedreigt het schoonmaakpersoneel, waardoor inzet van een beveiligingsbedrijf nodig is. Hij wil verder niets en weigert zich aan afspraken met instanties te houden. Bekeken wordt of hij in de (verre) toekomst niet in aanmerking zou kunnen komen voor een ISD-traject, waarmee het probleem voor maximaal twee jaar opgelost zou zijn. Voorstel voor aan andere denkwijze: er wordt een specifieke woonplek voor betrokkene gecreëerd, waar hij weinig overlast kan veroorzaken en waarvoor slechts de afspraak geldt dat hij deze netjes houdt.

Maatwerkvoorzieningen

Naast de PGA is het ZVH met ondersteuning van het ministerie van Justitie en Veiligheid recent gestart met het project Maatwerkvoorzieningen. Dit project beoogt de knelpunten op voorzieningenniveau (zie bijgevoegd rapport) aan te pakken. Als eerste stap brengt projectleider Anne Judith Apeldoorn (voormalig manager dnoDoen) scherp in kaart welke voorzieningen er voor de doelgroep in de regio NHN reeds aanwezig zijn en welke ontbreken. Als tweede stap wordt ernaar gestreefd om, in samenwerking met gemeenten en ketenpartners, de lacunes op een zo pragmatisch mogelijke manier op te lossen.

Ook wordt aan de hand van de inventarisatie bekeken of er specifieke voorzieningen zijn, waar een deel van de 45 personen voor wie een PGA wordt ontwikkeld, kan worden ondergebracht. Vanuit de eerste PGA-casusoverleggen komt het niet beschikken over een verblijfsadres als één van de meest prominente problemen naar voren. Hierdoor ontbreekt vaak een belangrijke randvoorwaarde om überhaupt een aanpak te kunnen opstarten. In de komende maand vindt hierover een tiental gesprekken met regionale woningbouwverenigingen plaats om te bekijken of zij iets kunnen betekenen ten behoeve van de PGA en het creëren van een belangrijke randvoorwaarde: **onderdak!**

Tot besluit

Na een uitgebreide inventarisatiefase zijn we daadwerkelijk gestart met het verbeteren van de aanpak van een zeer complexe doelgroep. Vanwege deze complexiteit, de vaak vele betrokken ketenpartners en de soms ingewikkelde en belemmerende regelgeving is er veel werk te verzetten. Het vereist een lange(re) adem om te komen tot structurele oplossingen. Niettemin merken we dat bestuurders, beleidsmakers en professionals van gemeenten en ketenpartners uit het zorg- en veiligheidsdomein de noodzaak en urgentie voelen om samen deze handschoen op te pakken. We zien de verdere ontwikkelingen dan ook met vertrouwen tegemoet!

Ik hoop u met dit voortgangsbericht voor nu voldoende geïnformeerd te hebben. Als u vragen of opmerkingen heeft, kunt u contact met mij opnemen.

Met vriendelijke groet,

Arjen Witteveen
Projectleider OGGZ Zorg- en Veiligheidshuis NHN

T. 06-1830 7719
E. awitteveen@vrnhn.nl